

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ЯК ВИРОБНИЧИЙ РЕСУРС ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Інтелектуальна власність як економічний ресурс є невід'ємною частиною сучасного виробництва. Розвиток відносин інтелектуальної власності, у тому числі відносин з приводу комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, багато в чому залежать від ролі їх об'єкта – результатів інтелектуальної діяльності у виробничому процесі. У цьому контексті важливо дослідити потенціал інтелектуальної власності промислового підприємства.

Інтелектуальний потенціал як категорію досліджують як у вузькому, так і в широкому розумінні. У широкому розумінні інтелектуальний потенціал – це сукупність інтелектуальних ресурсів, яка може бути використана системою для вирішення завдань із самозбереження та розвитку.

У вузькому розумінні інтелектуальний потенціал ототожнюють або з інтелектуальним потенціалом людини та умовами її відтворення, або з інтелектуальним капіталом, зокрема з його структурною складовою, до якої входять організаційний та управлінський досвід, знання, кваліфікація, інтелектуальний капітал, корпоративна культура та ін. [1].

Дослідження поняття «потенціал інтелектуальної власності», свідчить, що сутність інтелектуального потенціалу відображається як можливість системи інтелектуальних ресурсів формувати такі управлінські компетенції, які на основі вибраних бізнес-процесів забезпечують досягнення визначених стратегій підприємства. [2].

За словами О. В. Тітової, інтелектуальний потенціал, вбирає в себе основні властивості й одночасно має власний зміст, який визначається: наявністю і прогресивним розвитком інтелектуальної власності; становленням креативного типу мислення працівників, що формує й

реалізує основні моделі відтворення кожної конкретної економічної системи та їх сукупності; переважним формуванням у такій системі інтелектуального центру, що охоплює поступово всю сукупність чинників виробництва, розподілу, обміну і споживання [3].

Представник львівської наукової школи С. Вовканич визначає потенціал інтелектуальної власності як можливість нагромаджувати, створювати й використовувати нові знання, проекти, ідеї, моделі та іншу семантичну інформацію (науково-технічну, економічну, правову й так далі), яка може стати інтелектуальною власністю України, сприяти її прогресивній і міжнародній інтеграції як повноправного партнера [4].

На думку Носової Т.І, доцільним також є врахування професійних здібностей, компетенцій, рівня кваліфікації які ефективно використовуються у розвитку підприємства. [5]. В. Петренко зазначає, що потенціал інтелектуальної власності – це прогнозована інтегральна здатність особистості або групи осіб (персоналу організації, підприємства, населення територіальної громади, регіону, країни, нації, людства) до створення нових духовних і матеріальних цінностей, проте не лише здатність, а й інтелектуальні ресурси визначають інтелектуальний потенціал. І. Мойсеєнко, М. Демчишин визначають категорію інтелектуального потенціалу як можливості, що надані інтелектуальними ресурсами у даний час і в майбутньому та можуть бути використані для вирішення якогось завдання або для досягнення певної мети [2].

Необхідно зазначити, що «потенціал інтелектуальної власності» визначають на мікро-, мезо- та макрорівні. На макрорівні розглядають процес формування та оцінки інтелектуального потенціалу підприємства, на мезорівні – інтелектуальний потенціал регіону, а на макрорівні – інтелектуальний потенціал держави [1].

Пропонуємо визначати «інтелектуальний потенціал» й на глобальному рівні, тобто інтелектуальний потенціал, який реалізується на міжнаціональному рівні, є загальним надбанням людства і спрямований на

вирішення глобальних проблем цивілізації.

Таким чином, потенціал інтелектуальної власності є надзвичайно важливим виробничим ресурсом промислового підприємства, який надає йому виробничі, комерційні та ринкові можливості як на національному, так і на міжнародному ринку.

Список літератури

1. Петренко, В.П. Управління процесами інтелектокористування в соціально-економічних системах : наукова монографія / В.П.Петренко. – Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2006. – 352 с.
2. Мойсеєнко І.П. Проблеми структурного аналізу інтелектуального потенціалу підприємства // Актуальні проблеми економіки. – 2007. - №10. – с. 165 – 166.
3. Титова, Е.В. К вопросу об инновационном развитии и ценности интеллектуального потенциала / Е. В. Титова // Экономические науки. – 2010. – № 12(73). – С. 7–12.
4. Вовканич, С. Й. Духовно-інтелектуальний потенціал України та її національна ідея / С. Й. Вовканич. – Львів : Видавництво ЛБА, 2001. – 540 с.
5. Носова Т.І. Економічна сутність категорії «інтелектуальний потенціал» / Т.І.Носова / Механізм регулювання економіки, 2014, № 2
6. Перерва, П.Г. Экономическая оценка инновационного потенциала : монография / А.П.Косенко, Д.Коциски, П.Г.Перерва, Д.Сакай. – Мишкольц-Харьков : Издательство Мишкольцкого университета, 2010. – 166 с.
7. Косенко О. П. Розвиток методів вартісної оцінки нематеріальних активів та об'єктів інтелектуальної власності / П.Г.Перерва, О.П.Косенко, М.М.Ткачов // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія : економічна. – Донецьк : ДНТУ, 2014. – № 4. – С. 57–66.
8. Перерва П.Г. Розвиток методів аналізу фактичного стану конкурентних переваг підприємства / П.Г.Перерва, Н.П.Ткачова // Економіка розвитку. – Харків : ХНЕУ, 2011. – № 4 (60). – С. 116-120.
9. Косенко О.П. Переваги та недоліки існуючих підходів до вартісної оцінки інтелектуальних технологій / О.П.Косенко, М.М.Ткачов // Вісник НТУ «ХПІ». – Харків : НТУ «ХПІ», 2014. – № 65(1107). – С. 46–56.
10. Косенко О.П. Кон'юнктура технологічного ринку: оцінка ризиків комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності / О.П.Косенко, Т.О.Кобелева, П.Г.Перерва // Вісник НТУ «ХПІ», 2014.–№33 (1076).–С. 76 – 87.
11. Управління персоналом та економіка праці : учбов. посіб. / М-во освіти і науки України, Нац. техніч. ун-т „Харків. політехніч. ін-т” ; за ред. М.І.Погорелова, П.Г.Перерви, С.М.Погорелова, О.П.Косенко. – Харків : Щедра садиба плюс, 2015. – 521 с.- Режим доступу: [file:///D:/041D043E04320430044F%20043F0430043F043A0430/Упр_Колот%20\(1\).pdf](file:///D:/041D043E04320430044F%20043F0430043F043A0430/Упр_Колот%20(1).pdf)
12. Перерва, П.Г. Показники і критерії оцінки кон'юнктури товарного ринку [Текст] / П.Г. Перерва, Т.О. Кобелева // Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу: збірник тез доповідей П'ятої міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 29 вересня-1 жовтня 2011 року / Гол. ред. С.М. Ілляшенко — Суми : ТОВ «ТД «Папірус», 2011. — С. 161-163.
13. Pererva P.G. Technology transfer [Text] / P.G.Pererva, G.Kocziszky, D.Szakaly, M.Somosi. — Veres-Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. — 668 p.
14. Перерва П.Г. Стратегічне управління виробничим потенціалом і підвищення конкурентоспроможності підприємства / Д.Коциски, П.Г.Перерва, О.П.Косенко // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». – Х. : НТУ «ХПІ». – 2010. – Випуск 62. – С. 137-142.
15. Перерва П.Г. Економіка і маркетинг виробничо-підприємницької діяльності: Навч. посібник / За ред. проф. Перерви П. Г., проф. Гаврись О. М., проф. Погорелова М. І. – Харків : НТУ «ХПІ», 2004. – 640 с.
16. Перерва П.Г. Економіка та організація інноваційної діяльності : підруч. / П. Г. Перерва; за ред. П.Г. Перерви, С. А. Меховича, М. І. Погорелова. – Харків : НТУ «ХПІ», 2008. – 1080 с.
17. Перерва П.Г. Экономика и управление инновационной деятельностью: учебник / Под ред. проф. Перервы П.Г., проф. Вороновского Г.К., проф. Меховича С.А., проф. Погорелова Н.И. – Харьков: НТУ «ХПИ», 2009. – 1203 с.
18. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ В.Л. Антикризовий механізм сталого розвитку підприємства [монографія] / В.Л.Товажнянський, П.Г.Перерва, Л.Л.Товажнянський, І.В.Гладенко, Т.О.Кобелева, Н.П.Ткачова / За ред. проф. П.Г.Перерви П.Г. та проф. Товажнянського Л.Л. – Х.: Віровець А.П.: Апостроф, 2012 – 704 с.